

גבורת יהודי אלג'יריה במהלך מלחמת העולם השנייה .

ירושלים, 5 לנובמבר 2013

בחסות :

התאחדות הציונית העולמית

מוריאל - ישראל

מרכז דהאן – אוניברסיטת בר-אילן

מרכז בגין - ירושלים

280 משתתפים מכל חלקי הארץ

מושב הפתיחה

דברי הנשיא : מר יצחק דהן – התאחדות הציונית העולמית :

" יש לחקור בהקדם את המרד של יהודי אלג'יריה וצפון אפריקה . צריך להעניק מלגות לחוקרים צעירים ולתרגם את החומר לעברית שיהיה מובן לצעירים בישראל ."

דברי נשיא מוריאל : עו"ד ג'אן שלרל בנישו : " הטרגדיה של

השואה גרמה לכך שמעשי גבורה של יהודים כמו המורדים באלג'יר נשכחו. מלבד כמה יהודים במרוקו ובפרס לא נשאר יהודים במדינות ערב או האסלם. באלג'יריה לא הייתה אף פעם סתירה בין הדת והמודרניות .

דבר מנהל מרכז דהאן , חבר הכנסת ד"ר שמעון אוחיון :

"כחבר הכנסת אני פועל למען הקדשת יום אחד בשנה "לזכר יציאת היהודים ממדינות ערב ."

דברי יעקוב הגואל , מנהל מחלקת ישראל בהתאחדות

הציונית העולמית : " אני מתרגש לראות אולם מלא של אנשים המתעניינים בהיסטוריה שלהם . אני מצדיע לנוכחות האקדמיה ונציגי אוניברסיטת בר-אילן המתאימים לחקר הנושא . עכשיו אנו צריכים לעניין את הצעירים הישראלים לנושא ."

הקרנת הסרט :

" מנתחם בגין איש פשוט "

ראש האצ"ל הוא
מייסד את מפלגת
החרות .

ניצול שואה היחיד
מכל משפחתו הוא
מקדיש את חייו
לארץ ישראל .

אסיר ברוסיה

פרס נובל לשלום 1978

מנהיג האופוזיציה

ראש ממשלת ישראל
1977-1983

הרצאת הפתיחה
ד"ר שמחה אפשטיין
האוניברסיטה העברית בירושלים

" מעליית האנטישמיות בשנות ה-30 ועד למשטר וישי 1930-1945 "

- בשנות ה-30 האנטישמיות חזקה יותר באלג'יריה מאשר בצרפת ו- DRUMONT נבחר באלג'יר . מרגישים הקלה בין השנים 1902 ו- 1932 כמו בכל העולם ... אחרי 1934 התקיימו פוגרומים המבוצעים על ידי הערבים והימין הקיצוני ...
- ב-1936 זו תקופת ה-חזית העממית (Front populaire) ומנהיג ה-LICA נרצח באלג'יר. בין השנים 1936-1939 יש שוב עליה באנטישמיות בעקבות מה שקורה בפלסטין .
- ב-1940 הצהרת Cremieux מבוטלת וחלים על יהודי אלג'יריה את אותם חוקי הגזע שבצרפת . אחרי מבצע לפיד היהודים חופשיים יותר אבל מתלבטים אם יש להחזיר להם את האזרחות הצרפתית כדי לא להרגיז את הערבים .
- הקונגרס היהודי העולמי מתערב וצרפת מבטיחה להחזיר ליהודים את זכויותיהם אבל אלה יוחזרו ב-אופן מלא רק ב- 1947 .
- * המצב של היהודים בטוניסיה ובלוב היה הרבה יותר גרוע מאחר והגרמנים היו נוכחים בעצמם ושלטו מבחינה צבאית .
- * Rene Mayer יהודי ושר בממשלת De Gaulle מבקש להיות נוכח באלג'יר בטקס לזכר שנה למרד גטו וורשא . בניגוד לנאמר הייתה מידע מדויקת על כל מה שקורה באירופה ובאירופה ידעו כל מה שקורה בצפון אפריקה .

עיטור מיוחד ל- Julien Zenouda

Julien Zenouda מנכ"ל מוריאל (משמאל) עמל והכין את הכנס שנה שלמה עם עו"ד J.C. Benichou, יו"ר מוריאל. במפתיע הוא קבל תעודת הוקרה על פעילותו למען העלייה והקליטה של יהודי צרפת וצפון אפריקה.

Julien Zenouda קבל את תעודת ההוקרה מידי הרב חייק. התעודה חתומה על ידי אנטולי צשרנסקי מנכ"ל הסוכנות היהודית.

כהרגלו הגיב Julien Zenouda בצניעות וציטט את הפסוק שאביו אהב במיוחד: "אם אתה מגן על החיים של האבות אתה בכך מגן על החיים של הבנים", אמן!

מזל טוב ל-ג'יוליאן ויישר כוח ...

מושב שני : מבצע לפיד והיבטיו ההיסטוריים וסוציולוגיים
הקרנת הסרט של הטלוויזיה הצרפתית בנושא הפלישה של ה-8 לנובמבר
(Youtube)

ד"ר יוסף שרביט \ אוניברסיטת בר-אילן : " המרד היהודי באלג'יר במסגרת השואה " .

"אני מבקש לצאת ממסגרת השואה ולהתעניין במה שקרה
במקומות אחרים בעולם . היו כ- 10,000 קורבנות בעולם של
יהודי ספרד . איך להגדיר את השואה : 1) היא מתחילה בחוקי
גזע. 2) סוגרים את היהודים בגטאות . 3) גונבים את הרכוש של
היהודים . 4) מקימים את ה- Judenrat . 5) מקימים מחנות ריכוז
ומחנות השמדה ....

**לפי אברהם לבנה , השמדת 6 המיליונים של יהודים אינה
קשורה ל- 42 מיליון הקורבנות הנוספות .**

**השואה בצפון אפריקה ובארץ ישראל הייתה מתוכננת על ידי
המומחים הגרמנים והערבים שפעלו בתיאום .**

**המרד של יהודי אלג'יר יהווה את הניצחון הראשון נגד
הפשיזם ותמנע את בצוע השואה בצפון אפריקה ובמיוחד
בטוניסיה, בה היא כבר החלה .**

נורברט בלנג' : "בין המאסר למרד 1941-1943"

- הניצחון הגרמני ב-1940 גורם למאסרים של צעירים יהודים שנלחמו תחת הדגל הצרפתי .
- תנאי המאסר קשים אבל האסירים מתארגנים לקראת מרד במחנה בידו שליד אורן .
- הרבנים ומניטו ביניהם יכולים לבקר במחנה והם מעבירים הודעות של מרד . מניטו היה גם אסיר במחנה כמה חודשים .
- אחרי ה-8 לנובמבר 1942, הצעירים האלה ישמשו כבסיס למרד באורן ובסביבתה .
- רוג'ר קרקסון , תעשיין צעיר יהודי וקצין בצבא הצרפתי הוא המנהיג של המרד נגד משטר וישי וראש הארגון של הצעירים של אורן ולתמיכה בפלישה של כוחות הברית לנמל הנכבש שלם על ידי כוחות הברית למרות בגידה .
- אחרי הצלחת הפלישה של כוחות הברית לחופי צפון אפריקה , הגנרל גה גול מתרשם מפעילותו של רוג'ר קרקסון וממנה אתו במטה הכללי של צרפת החופשית ב-לונדון ומשם הוא יבצע פעילויות חשאיות למען צרפת החופשית עד סוף המלחמה .

ה- 8 לנובמבר באלג'יריה

מר אליעזר שרקי , מזרחן

יהודי אלג'יריה הרגישו שהם אלג'יריים באופן מלא , צרפתים באופן מלא ויהודים באופן מלא . למרות שילדיהם למדו בבתי ספר של הרפובליקה הם לא איבדו את הזהות היהודית ותחושת השתייכות לעם היהודי .

מאחר והם חיו בלב אנטישמיות צרפתית גבוהה ואסלם שחצן ואכזרי, הם היו רגלים להיאבק יום יום להשרדותם . היו להם הרבה חברים לא יהודים אבל מאחר והם היו נאמנים לחוקי צרפת הם היו תמיד יוצאים מנצחים מבתי המשפט או מאשמות של בגידה או חוסר-נאמנות אזרחית .

יהודי אלג'יריה היו מוכנים למאבק ולאחר תבוסתה של צרפת הם ידעו שכוחות הברית בסוף יתערבו . מאחר ולא הייתה התנגדות צרפתית מאורגנת, כוחות הברית נאלצו לפנות אליהם במטרה להקל על הפלישה של כוחות הברית בחופי צפון אפריקה .

היום אפשר להגיד שקומץ של יהודים שינה את מהלך ההיסטוריה . גם צ'ירציל וגם ג'ירינג יגידו שהפלישה המוצלחת הזו הייתה נקודת המפנה של מלחמת עולם השנייה ועצירת הפעלת הפתרון הסופי . ההיסטוריונים מסכימים שללא המחתרת היהודית באלג'יר, הפלישה הייתה נכשלת ונגמרת בכישלון מוחץ לדמוקרטיה .